

İSLAM TARİHİ II

DR. HALİDE ASLAN

Konular

- * Emeviler
- * Ömer b. Abdülaziz ve Sonrası
- * Yıkılış

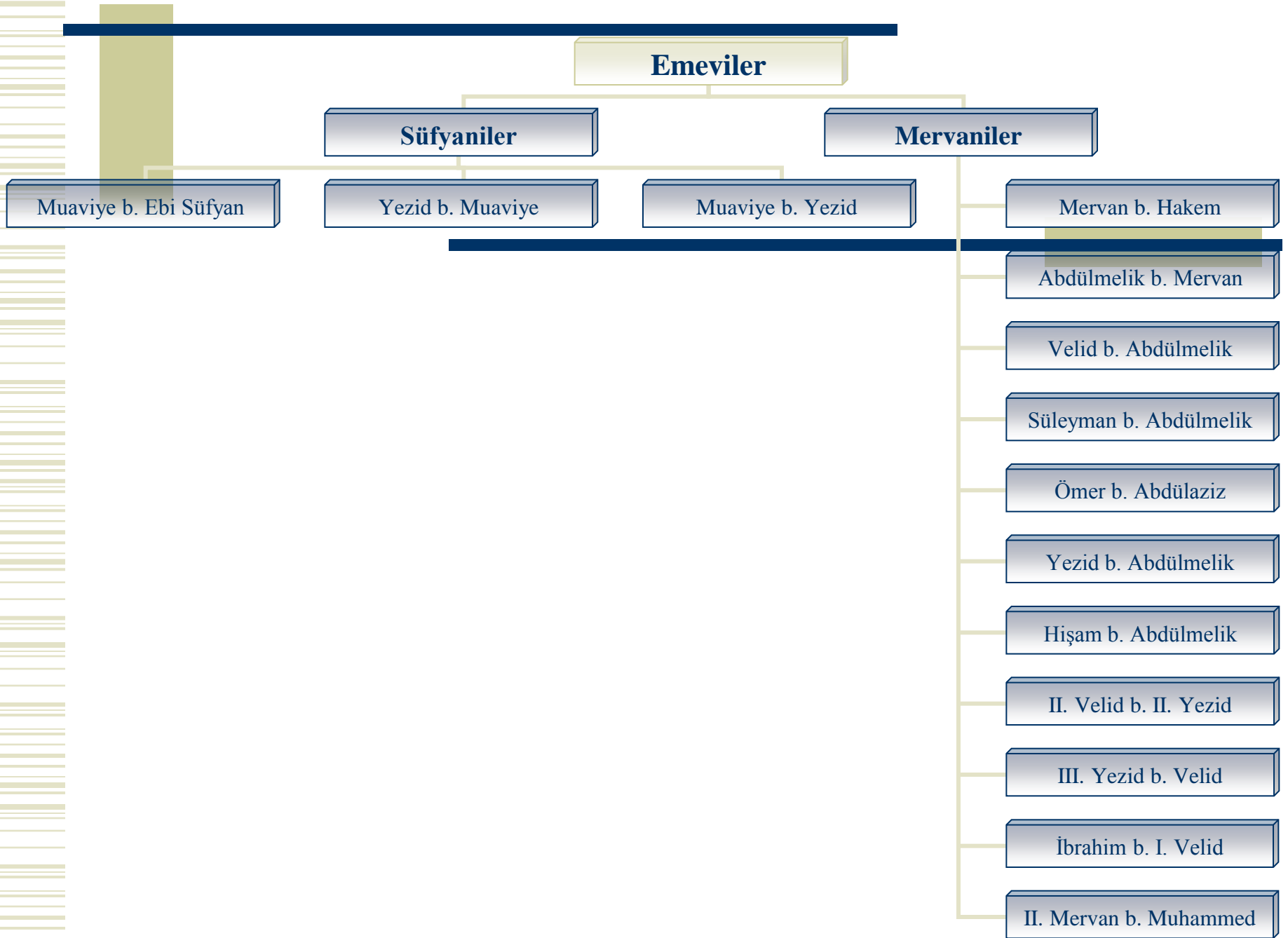
Kaynaklar

- *İsmail Yiğit, A. Engin Beksaç, "Emeviler", DİA, XI, 87-108.
- * İrfan Aycan-İbrahim Sarıçam, Emevîler, Ankara, 1999.
- * İrfan Aycan, Saltanata Giden Yolda Muâviye b. Ebî Süfyân, Ankara, 1990.
- * Bahriye Üçok, İslâm Tarihi Emeviler-Abbasiler, Devlet Kitapları, Ankara, 1979

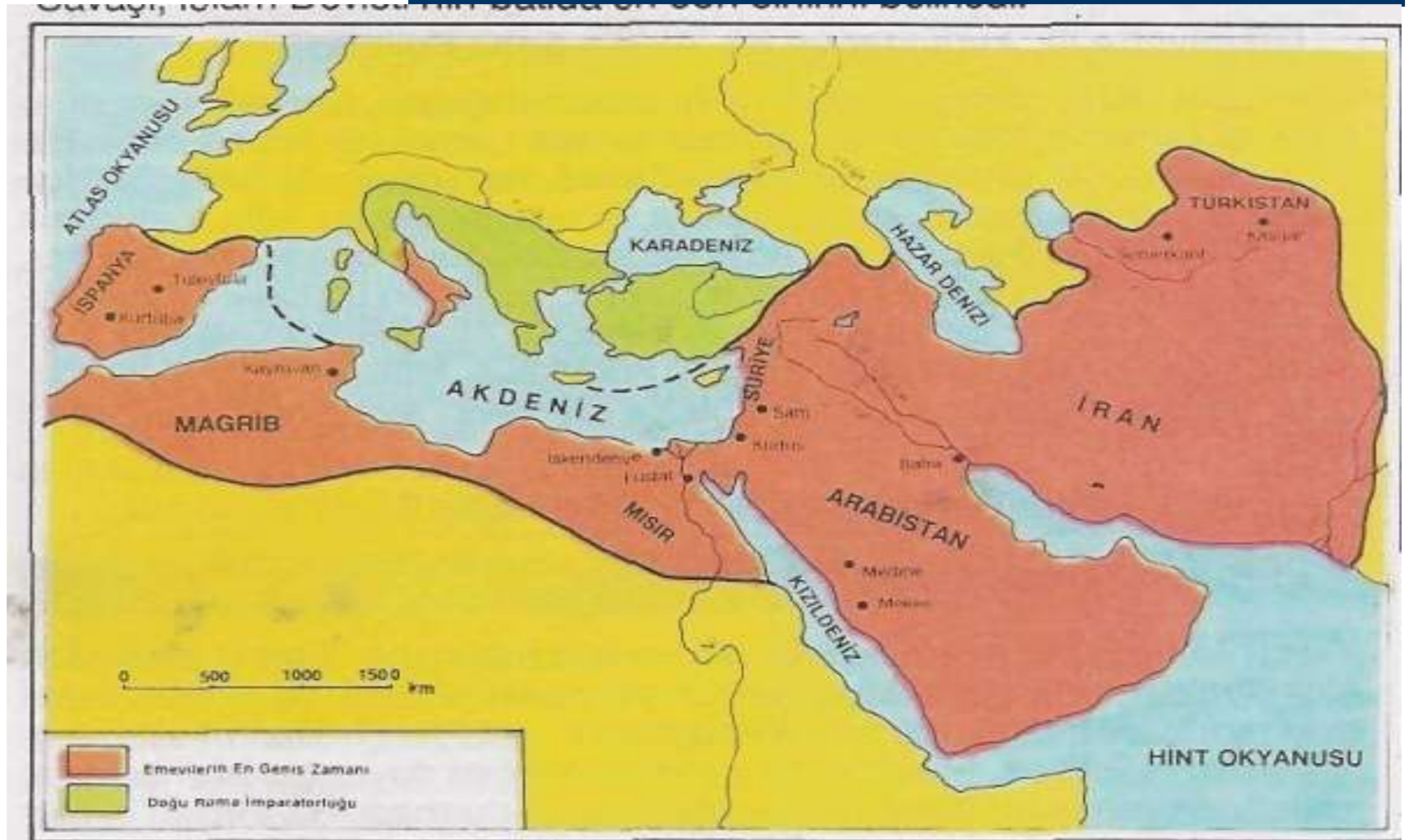
Emeviler

Emeviye Camii

Emeviler

Emeviler Mervaniler

8.Ömer b. Abdülaziz (717-720) 3 yıl

- *İyi bir dini eğitim görmüştür.
- *Hulefai Raşidin dönemindeki hilafet zihniyeti geri dönmüştür.
- *Danışmanları devrin din alimleriydi.
- *Sünni ekolün temsilcileri onun sayesinde büyük güç kazandılar.
- *Halka zulmeden, halkın sevmediği vali ve memurları görevlerinden aldı.
- *Selefleri tarafından haksız yere el konmuş mal ve eşyaları hazine ye devretti.
- *Toplumun her kesimine eşit davranma politikası izledi.
- *Hz. Ali evladına ve onları destekleyenlere karşı çok iyi davrandı.
- *Emevi hanedanının özel mülkü haline gelen Fedek arazisini Hz. Ali evladına iade etti.
- *Haricilere karşı ikna metodunu kullandı.

Emeviler Mervaniler

- *Devleti kuruluşundan beri ikinci sınıf vatandaş durumunda olan Mevali (Arap olmayan Müslüman)üzerindeki haksız vergileri kaldırdı.
- *Zimmiler arasında İslam dinini yayma çalışmaları yürüttü.
Kuzey Afrika'da Berberiler
Doğuda Maverünnehir ve Sind bölgelerinde Türkler arasında İslam yayıldı.
- *Abdülmelik zamanında başlayıp, Velid döneminde devam eden fetihlerle alınan bölgelerin büyük çoğunluğu İslam'ı kabul etti.
- *İstanbul kuşatmasını kaldırıp, Tuvana'yı boşaltma emri vermiştir.
- *Hilafeti istişari mahiyete çevirip ehlini halife yapılmasını gerçekleştirilmeden öldü.

Emeviler Mervaniler

9.Yezid b. Abdümelik (720-724) 4 yıl

- *Süleyman b. Abdümelik tarafından veliaht tayin edilmişti.
- *Emevi halifelerinin en başarısızlarından biri olarak anıldı.
- *Yezid b. Mühelleb'in isyanıyla uğraşmıştır (Haccac'ı destekleyen) II. Yezid'in Mühelleb'i cezalandıracağı aşikardır, Mühelleb hapisten kaçtı, Ezd ve Rebia kabilelerinin desteğiyle Basra'yı ele geçirdi. Şiddetli çarpışmalarla bastırıldı.
- *Mühelleb b. Ebu Sufre oğulları kılıçtan geçirildi.
- *Ömer b. Abdülaziz döneminde küllenen kabilecilik alevlendi (Yemenlilerin isyanıyla)
- *Halifeliğe yakışmayacak kadar hafifmeşrep bir tabiata sahip olan II. Yezid iki gözde cariyesiyle vakit geçirmekte idi.

Emeviler Mervaniler

10. Hişam b. Abdümelik (724-743) 19 yıl

- *Emevi hanedanının 3. ikbal ve yükselme devri olarak anıldı.
- *Halid b. Abdullah el-Kasri 15 yıl Irak valiliği yaptı, görevden alınmasıyla Hz. Ali evladından Zeyd b. Ali isyanı oldu
- *Bazı din alimlerinin desteklediği bu hareket 100 yılından itibaren Emevi Devletini yıkmak gayesiyle gizli bir faaliyet başlatmış olan Abbasi muhalefetini güçlendirmiştir.
- *Doğuda Soğdlular ve Türklerle şiddetli savaşlar yapıldı.
- *Bizans'la çarpışmalar arttı.
- *Endülüs'te Abdurrahman el-Gafiki kumandasındaki İslam orduları Belatü's-şüheda'da Frank ordusuna yenildi (732).Önemli Berberi isyanları baş gösterdi.
- *Ciddi bir devlet adamı ve dindar bir halife idi.
- *Güçlenen Mevali tarafından desteklene Abbasi muhalefeti ve Harici propagandasını önleyecek tedbirler alamadı.
- *Vefatından birkaç ay sonra devlet kargaşaya düştü.

Emeviler Mervaniler

11. II. Velid b. II. Yezid (743-744)

- *Devlet idaresiyle değil, zevk ve sefa ile vakit geçirmiştir.
- *Her kötülüğü yapabilecek kapasitede olup mukaddes değerlerle alay etmiştir.
- *Ona karşı bu hoşnutsuzluk, III. Yezid b. Velid b. Abdümelik liderliğinde isyana sebep olmuş, II. Velid öldürülmüştür.

12. III. Yezid b. Velid (744) 6 ay

- *Selefinin artırdığı maaşlar, Hişam zamanına çekti.
- *Ömer b. Abdülaziz'i örnek alacağını söyledi.
- *Ülkenin tamamını itaat altına alamadan 6 ay sonra öldü.

13. İbrahim b. I. Velid (744) 6 ay

- *İç karışıklıklar iyice artmıştır.
- *Halifeliğini kabul etmeyen İrminiye ve Azerbaycan Valisi Mervan b. Muhammed II. Velid'in çocuklarının halifelik hakkını müdafaa için Suriye üzerine yürüdü. Çatışmaları yendi, Dimeşk'i ele geçirdi.
- *II. Velid'in çocuklarının ölmesi üzerine kendini halife ilan etti.

Emeviler Yıkılış

14. II. Mervan b. Muhammed (744-750) 6 yıl

- *Gücünü Kuzey Arabistan menşeli kabilelere borçlu olduğu için başkenti Harran'a taşımak zorunda kaldı.
- *Ülke içinde birlik kalmamıştı.
- *Aynı ailenin üyeleri halifeliği ele geçirmek için isyan etmişlerdir.
- *Suriyeli askerler de isyan etmiştir.
- *Kufe'de Şii isyanı çıkmıştır.
- *Şiilerden sonra Dahhak b. Kays eş-Şeybani liderliğinde Hariciler isyan etmiştir. Bazı Emevi gençleri de katılmıştır isyana.
- *Suriye ve Irak'taki bu isyanlar sebebiyle Abbasi ihtilalini gözden kaçırmıştır.
- *Horasan ve civarında Mevalinin de desteğiyle Ebu Müslim I-Horasanî siyah bayrakla isyan başlattı (747).

Emeviler Yıkılış

- *Halkı Hz. Peygamber sülalesinin etrafında toplanmaya çağırın Abbasiler Kufe'nin ele geçirilmesinden sonra Kufe'de Ebu'l-Abbas es-Sabbah'ı halife ilan ettiler.
- *Ebu'l-Abbas Mervan'ın peşini bırakmadı, Mısır'da öldürüldü (750).
- *Onun ölümüyle Emeviler tarihe karıştı.
- *Emevi ailesinin tamamını (Endülüs'e kaçan Abdurrahman b. Muaviye b. Hişam hariç) katlettiler.
- *İslam Tarihçileri Emevi hilafetinin Meşruiyetini sürekli tartışmışlardır.

Emeviler Yıkılış

Emevilerin yıkılışına zemin hazırlayan sebepler:

- *Şii ve Harici isyanları
- *Yemenli ve Mudari kabileler arasındaki mücadeleler
- *Askeri teşkilatın kabile temeli üzerine oturması ve kabile asabiyetiyle hareket etmeleri.
- *Emevi idaresinin temel dayanağı olan Yemenli kabilelerin devletin aleyhine dönmesi
- *Halifelerden çoğunun dini hayattan uzak israf içinde yaşamaları
- *Velihtlik uygulaması sebebiyle hanedan mensupları arasında çıkan ihtilaflar
- *Arapçılık taasubuyla davranan Emevi halifelerinin Mevaliyi haklarından mahrum etmeleri
- *Hakları verilmeyen Mevali karşıt güçleri desteklemişler, Abbasi ihtilalinin de yanında olmuşlardır.

Emeviler Yıkılış

Emevi hilafetinin son bulmasının sonuçları:

- *Suriye'nin önemi azalmış ağırlık merkezi Irak'a kaymıştır.
- *Araplığın sonu olarak değerlendirilmiştir ve bazı tarihçilerce ancak bu çok keskin bir çizim olur.